

15869 *LLEI ORGÀNICA 6/1995, de 29 de juny, per la qual es modifiquen determinats preceptes del Codi penal relatius als delictes contra la Hisenda pública i contra la Seguretat Social.* («BOE» 155, de 30-6-1995.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La figura del delictes fiscal introduïda a l'article 319 del Codi penal, mitjançant la Llei 50/1977, de 14 de novembre, en substitució de l'antic delictes d'ocultació fraudulenta de béns o indústria, ha requerit per a la seva plena consolidació en el nostre ordenament la superació dels defectes inicials de la seva construcció i la formació d'una doctrina jurisprudencial elaborada mitjançant la seva aplicació pels tribunals.

En l'actualitat, perquè la regulació d'aquesta figura produeixi els fruits desitjats dins la política de lluita contra el frau, és necessari fer-hi una sèrie de modificacions normatives que, d'una banda, afecten el tipus delictiu i, de l'altra, la coordinació necessària entre l'ordenament penal i el tributari.

Entre les modificacions del tipus delictiu destaca, especialment, la relativa a la regulació de manera expressa de l'elusió del pagament de retencions i ingressos a càrrec de retribucions en espècie com a element integrant del tipus delictiu, atesa la importància d'aquests il·lícits i la seva transcendència en l'ordenament tributari.

Així mateix, és absolutament necessari determinar la relació existent entre la regularització tributària, autoritzada expressament per l'article 61.2 de la Llei general tributària, i el delictes fiscal, cosa que comporta l'absència de responsabilitat penal per a aquestes conductes sempre que es realitzin de manera espontània; aquesta exempció s'estén a les possibles irregularitats comptables o altres falsedats instrumentals en què el subjecte hagi pogut incórrer en relació amb el deute tributari objecte de regularització. Aquesta regulació té per objecte salvaguardar el compliment voluntari de les seves obligacions per part dels contribuents. Així mateix, aquesta regulació també es fa necessària per integrar, de manera plena, les regularitzacions que autoritza la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, en el conjunt de l'ordenament jurídic. Pel que fa a totes les altres persones que puguin ser responsables dels delictes s'hi han d'aplicar les normes generals del Codi penal, de conformitat amb el títol II del llibre primer d'aquest Codi.

D'altra banda, raons econòmiques i polítiques avalen l'oportunitat d'actualitzar les quanties determinants de la comissió del delictes de frau en subvencions, que preveu l'article 350, i del delictes comptable de l'article 350 bis.

Juntament amb això, la necessitat de protegir suficientment el patrimoni de la Seguretat Social, per tal de possibilitar el compliment de les seves funcions institucionals, aconsellen la protecció d'aquest bé jurídic mitjançant la introducció d'una figura de gran similitud amb el delictes fiscal, el delictes contra la Seguretat Social.

En efecte, els delictes contra la Seguretat Social són certament equiparables, en principi, als delictes contra la Hisenda pública en el sentit que materialment la defraudació, quan existeix, també es refereix a recursos de titularitat estatal en últim terme.

Però l'elusió en el pagament de les quotes de la Seguretat Social, dins els delictes econòmics, constitueix un delictes específic contra el patrimoni d'aquesta caracteritzat, respecte d'altres modalitats d'actuació contra aquest patrimoni, perquè tutela de manera singular la funció recaptadora de la Tresoreria General de la Seguretat Social quan se la deixa en situació de desconeixement de l'existència dels fets que fonamenten el naixement i la quantia del deute envers la Seguretat Social, bé sigui de la totalitat d'aquest –elusió total–, bé d'una part d'aquest determinant-la voluntàriament en una quantia inferior a la deguda –elusió parcial–, si s'hi han aplicat correctament, en un cas i en l'altre, les normes reguladores de la cotització a la Seguretat Social.

Una rellevància especial adquireix, en el context de la lluita contra el frau fiscal i contra la Seguretat Social, la creació en les dues figures delictives de tipus qualificats per la concurrència de circumstàncies que denoten una especial voluntat de defraudar i de dificultar la investigació dels fets constitutius del delictes o que revesteixen una especial transcendència i gravetat per l'import del que s'ha defraudat o per l'existència d'una estructura organitzativa de frau.

Article únic. *Modificació del títol VI del llibre II del Codi penal.*

El títol VI del llibre II del Codi penal, amb la rúbrica «Delictes contra la Hisenda pública i contra la Seguretat Social», comprèn els articles 349, 349 bis, 350 i 350 bis, amb la redacció següent:

«Article 349.

1. Qui, per acció o omissió dolosa, defraudi la Hisenda pública estatal, autonòmica, foral o local, eludint el pagament de tributs, quantitats retingudes o que s'haurien hagut de retenir o ingressos a càrrec de retribucions en espècie, i hagi obtingut indegudament devolucions o hagi gaudit de beneficis fiscals de la mateixa manera, sempre que la quantia de la quota defraudada, de l'import no ingressat de les retencions o ingressos a compte o de les devolucions o beneficis fiscals indegudament obtinguts o de què s'ha gaudit excedeixi els 15.000.000 de pessetes, ha de ser castigat amb la pena de presó menor i una multa del sextuple de la quantia esmentada.

Les penes assenyalades al paràgraf anterior s'han d'aplicar en el seu grau màxim quan la defraudació es cometi si hi concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) La utilització d'una persona o persones interposades de manera que quedi oculta la identitat del vertader obligat tributari.

b) L'especial transcendència i gravetat de la defraudació atenent l'import del que s'ha defraudat o l'existència d'una estructura organitzativa que afecti o pugui afectar una pluralitat d'obligats tributaris. A més de les penes assenyalades, s'imposa al responsable la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant un període de tres a sis anys.

2. A l'efecte de determinar la quantia esmentada a l'apartat anterior, si es tracta de tributs, retencions, ingressos a compte o devolucions, periòdics o de declaració periòdica, cal atènyer-se al que s'ha defraudat en cada període impositiu o de declaració i, si aquests són inferiors a dotze mesos, l'import del que s'ha defraudat s'ha de referir a l'any natural. En els altres supòsits, la quantia s'entén referida a cada un dels diferents conceptes pels quals un fet imposable sigui susceptible de liquidació.

3. Queda exempt de responsabilitat penal qui regularitzi la seva situació tributària, en relació amb els deutes a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, abans que l'Administració Tributària li hagi notificat la iniciació d'actuacions de comprovació tendents a la determinació dels deutes tributaris objecte de regularització o, en cas que aquestes actuacions no s'hagin produït, abans que el Ministeri Públic, l'advocat de l'Estat o el representant processal de l'Administració autonòmica, foral o local de què es tracti interposi una querella o denúncia dirigida contra aquell, o quan el Ministeri Públic o el jutge instructor realitzin actuacions que li permetin tenir coneixement formal de la iniciació de diligències.

L'exempció de responsabilitat penal que preveu el paràgraf anterior afecta igualment el subjecte esmentat per les possibles irregularitats comptables o altres falsedats instrumentals que, exclusivament en relació amb el deute tributari objecte de regularització, aquest pugui haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació tributària.

Article 349 bis.

1. Les penes assenyalades al número 1 de l'article 349 d'aquest Codi són aplicables a qui, per acció o omissió dolosa, defraudi la Seguretat Social per eludir el pagament de les quotes d'aquesta i conceptes de recaptació conjunta, obtenir indegudament devolucions d'aquestes o gaudir de deduccions per qualsevol concepte així mateix de manera indeguda i amb ànim fraudulent, sempre que la quantia de les quotes defraudades o de les devolucions o deduccions indegudes excedeixi els 15.000.000 de pessetes.

Les penes assenyalades al paràgraf anterior s'apliquen en el seu grau màxim quan la defraudació es comet si hi concorre alguna de les circumstàncies següents:

- a) La utilització d'una persona o persones interposades de manera que quedi oculta la identitat del vertader obligat davant la Seguretat Social.
- b) L'especial transcendència i gravetat de la defraudació atenent l'import del que s'ha defraudat o l'existència d'una estructura organitzativa que afecti o pugui afectar una pluralitat d'obligats davant la Seguretat Social.

2. A l'efecte de determinar la quantia esmentada a l'apartat anterior, cal atènyer-se al que s'ha defraudat en cada liquidació, devolució o deducció; l'import del que s'ha defraudat s'ha de referir a l'any natural quan aquelles corresponguin a un període inferior a dotze mesos.

3. Queda exempt de responsabilitat penal qui regularitzi la seva situació davant la Seguretat Social, en relació amb els deutes a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, abans que se li hagi notificat la iniciació d'actuacions inspectores dirigides a la determinació dels deutes o, en cas que aquestes actuacions no s'hagin produït, abans que el Ministeri Públic o el lletrat de la Seguretat Social interposi una querella o denúncia dirigida contra aquell.

L'exempció de responsabilitat penal que preveu el paràgraf anterior afecta igualment el subjecte esmentat per les possibles falsedats instrumentals que, exclusivament en relació amb el deute objecte de regularització, aquest pugui haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació.

Article 350.

1. Qui obtingui una subvenció, desgravació o ajuda de les administracions públiques de més de 10.000.000 de pessetes, falsejant les condicions requerides per a la concessió o ocultant les que li ho

haurien impedit, ha de ser castigat amb la pena de presó menor i una multa del sèxtuple de la quantia del seu import.

2. Qui en l'exercici d'una activitat subvencionada amb fons de les administracions públiques l'import de la qual superi els 10.000.000 de pessetes, incompleixi les condicions establertes alterant substancialment les finalitats per a les quals es va concedir la subvenció, ha de ser castigat amb la pena de presó menor i amb una multa del sèxtuple de la quantia d'aquesta.

3. A més de les penes assenyalades, s'ha d'imposar al responsable, amb caràcter accessori, la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant un període de tres a sis anys.

4. Queda exempt de responsabilitat penal, en relació amb les subvencions, desgravacions o ajudes a què es refereixen els apartats 1 i 2 d'aquest article, qui reintegri les quantitats rebudes, incrementades en un interès anual equivalent a l'interès legal del diner augmentat en dos punts percentuals, des del moment en què les va percebre, abans que se li hagi notificat la iniciació d'actuacions d'inspecció o control en relació amb aquestes subvencions, desgravacions o ajudes o, en cas que les actuacions no s'hagin produït, abans que el Ministeri Públic, l'advocat de l'Estat o el representant de l'Administració autonòmica o local de què es tracti interposi una querella o denúncia dirigida contra aquell.

L'exempció de responsabilitat penal que estableix el paràgraf anterior afecta igualment el subjecte esmentat per les possibles falsedats instrumentals que, exclusivament en relació amb el deute objecte de regularització, aquest pugui haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació.

Article 350 bis.

Ha de ser castigat amb la pena d'arrest major i una multa d'1.500.000 a 3.000.000 de pessetes qui, tot i estar obligat per la Llei tributària a portar la comptabilitat mercantil o llibres o registres fiscals:

- a) Incompleixi absolutament aquesta obligació en règim d'estimació directa de bases tributàries.
- b) Porti comptabilitats diferents que, referides a una mateixa activitat i exercici econòmic, ocultin o simulin la verdadera situació de l'empresa.
- c) No hagi anotat en els llibres obligatoris negocis, actes, operacions o, en general, transaccions econòmiques, o els hagi anotat amb xifres diferents de les verdaderes.
- d) Hagi practicat en els llibres obligatoris anotacions comptables fictícies.

La consideració com a delictes dels supòsits de fet, a què es refereixen les lletres c) i d) anteriors, requereix que s'hagin omès les declaracions tributàries o que les que s'han presentat siguin un reflex de la seva falsa comptabilitat i que la quantia, de més o de menys, dels càrrecs o abonaments omesos o falsejats excedeixi, sense compensació aritmètica entre si, els 30.000.000 de pessetes per cada exercici econòmic.»

Disposició addicional primera. *Regularització tributària autoritzada per la Llei 18/1991, de 6 de juny.*

Queden exempts de responsabilitat penal els que van subscriure deute públic especial en els termes, terminis i condicions que estableix la disposició addicional tretzena de la Llei 18/1991, de 6 de juny, i apliquin el seu preu efectiu d'adquisició, d'acord amb el que preveu la disposició esmentada, a la reducció de rendes o patrimonis nets no

declarats, en relació amb els deutes tributaris derivats de les rendes o patrimonis esmentats.

També queden exempts de responsabilitat penal, en relació amb els deutes esmentats anteriorment, els que hagin regularitzat la seva situació tributària d'acord amb el que preveu la disposició addicional catorzena de la Llei 18/1991, de 6 de juny.

L'exempció de responsabilitat penal que preveuen els paràgrafs anteriors afecta igualment els subjectes esmentats per les possibles irregularitats comptables o altres falsedats instrumentals que, exclusivament en relació amb el deute tributari objecte de regularització, aquests puguin haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació tributària.

Disposició addicional segona.

L'exempció de responsabilitat penal, que preveuen els paràgrafs segons dels articles 349.3, 349 bis.3 i 350.4

d'aquesta Llei, és igualment aplicable encara que els deutes objecte de regularització siguin inferiors a les quanties establertes als articles esmentats.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 29 de juny de 1995.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ